

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

**Rhodes, Georges de
Lugduni, 1661**

Sectio V. Vtrum materiale obiectum fidei proponi debeat per regulam
aliquam infallibilem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

staret te illo diuino dono vti ad faciendum vt Deus appareret testis rei quam dicas. De Rege qui daret sigillum suum legato qui eo postea male vieretur, dispar ratio est, quia Rex praeuidet tantum quod legatus iste male possit vti suo sigillo, tunc autem quando vtitur non concurrit, neque scit quid continetur in diplomate, si enim hoc sciret, male sanè faceret tradens sigillum aut subscriptionem: Deus autem in casu proposito non tantum daret potestate faciendi miraculum, sed actu etiam postea concurreret & sciret hoc hieri in testimonium falsi. De potestate consecrandi quod additur est dissimile, quia quando Sacerdos potestate illa vtitur in malum finem, Deus non est propterē testis & approbator illius malitiae: quod si effectus consecrationis poneretur sensibiliter, non posset Sacerdos ea vti, quando constater finem illius alium non esse quam testificationem rei falsæ, posset vti quando constater esse alium aliquem finem.

Secundi. Ad secundam Respondeo miracula illa quibus ntitur Fides nostra vt motiuī credendi esse omnino certa moraliter ita vt prudentem omnem tollant formidinem, sed non esse physicē ita certa & euidentia vt tollant facultatem omnem formidandi. Nihil enim adeò est mirabile quod Dæmon saltem secundūm apparentiam non possit imitari, vt patet ex mirabilibus quæ patraturus est Anti-Christus. Sed addo tamen pertinere ad Dei prouidentiam vt non permittat unquam tantam euidentiam in miraculis, quæ fiunt in confirmationem falsi vt si serio examinenter non possit facile quisque deprehendere illa esse mentita miracula.

Tertij. Ad tertiam nego paritatem concursus naturalis quem Deus præbet facienti malum, & miraculi quod fieret à Deo in testimonium falsi, quia per concursum illum vniuersalem Deus non censemur loqui falsum, Deus enim non loquitur specialiter per illum actum, at verò per miraculum Deus loquitur specialiter, & se ipsum præbet testem illius rei ob quain confirmandam fit miraculum, ideoque Deus esset testis falsi permittens tale miraculum, non est testis falsi præbens generalem concursum.

Ex his omnibus qua haec tenus dixi concludere omnino licet ratiocinationem initio positam, hoc modo; si datut religio aliqua diuina inter homines, implicat contradictionem vt alia vlla præter Christianam & Catholicam, sit vera & diuina religio: sed naturæ lumine notum est esse inter homines veram aliquam religionem à Deo institutam, & illam esse omnino vnicam, ergo notum est solam Christianam religionem esse verè diuinam. Maior demonstratur, si detur Dei prouidentia, & religio aliqua inter homines implicat vt religio illa sola non sit vera quæ sola continet doctrinam adeò immaculatam, perfectam & sanctam, tam mirabiliter introductam, tam constanter persenerantem, tam efficaciter in hominum animos influentem, tot propheticis plenissimam, quam tanti Doctores stabilierunt & propagarunt, tam multi Martyres confirmarunt, viri tam eximiè sancti coluerunt, quæ tam multis & tam claris confirmata est miraculis ad quam conuerse sunt Gentes omnes vbiique terrarum, cuius omnes aduersarij miserimè perierunt, impossibile, inquam, est vt religio illa sola non sit vera, & vt in die iudicij Deus propter illam religionem me damnet cui sanè cum Richardo à S. Victore lib. 1. de Trinitate cap. 2. audacter dicerem, Domine si error est quem credimus, à te decepti sumus, ista enim nobis ijs signis confirmata sunt, quæ non nisi à te fieri potuerunt.

Ter. I.

*Vtrum materiale obiectum Fidei proponi debet
per regulam aliquam infallibilem.*

S.Thomas, art. 10.

Ex discursu toto superioris sectionis constare nifallor omnino potest omnibus rūm fidelibus, rūm infidelibus Christianam Fidem esse ita veram vt eam omnes infallibiliter possint & debeant amplexi: nunc sequitur altera non minus utilis & necessaria controversia, quomodo constare possit ijs qui Christianam amplexi sunt Fidem, de articulis illis quos credere Fide diuina teneantur.

Eò videlicet pertinebat prior disputatio vt cognosceretur vniuersim quænam sit religio profitens veram fidem, ista ed spectat vt signatim cognoscatur quinam articuli specent ad istam fidem. Difficultas enim est utrum necessaria sit nobis authoritas aliqua index & magistra Fidei, cuius proprium sit munus proponere infallibiliter & absque periculo erroris omnia illa quæ credi debent: de qua regula quatuor mībā ponenda nunc sunt, prius utrum admittenda necessaria sit aliqua huiusmodi regula infallibilis, & quænam illa sit, utrum videlicet illa sit Ecclesia, an Scriptura, vel traditio: secundo quid sit Ecclesia, quænam illius nota, quanta potestas & authoritas in Fidei decretis: tertio in quanam Ecclesiæ parte suprema illa & infallibilis authoritas resideat, utrum in Concilio an in Pontifice Romano: quartò quomodo infallibilis illa regula sua illa potestate vti possit in tradendis, & proponendis toti Ecclesiæ Fidei articulis.

§. I.

Vtrum necessaria sit infallibilis aliqua regula proponens obiecta Fidei, & utrum illa sit Ecclesia.

N Omine (regulæ) intelligitur authoritas aliqua creata, suprema, infallibilis, permanens, & vniuersalis ita proponens obiecta Fidei vt credi omnino debeant quæcumque ipsa proposuerit. Primo enim creata est, quia est id quo diuina revelatio nobis applicatur. Secundo est suprema quia supra se solum habet Deum cuius immediata interpres & lingua est. Tertio est infallibilis, quia doctrina eius tantæ authoritatis est, vt credi certò debeat etiam si aliunde non confitetur. Quartò permanens est authoritas illa & quasi habitualis, non autem actualis tantum, est enim etiam quando silet & nihil proponit: denique vniuersalis est quia sine illa nihil omnino credi Fide diuina potest.

Ratio tamen dubitandi multiplex omnino & difficultis est; Primo quia prædicator quilibet priuatus sufficenter proponens obiecta Fidei obligat ad credenda ea quæ proponit, ergo priuatus Doctor est infallibilis authoritatis apud audientes, adeò vt mentiri tunc nequaquam possit alioqui non obligaret, ergo nulla necessaria est regula permanens infallibilis. Deinde posita sufficente propositione per motiuā, obligor credere, ergo vt obliger ad credendum non requiritur alia vlla regula, ino ante Christum & Moysen vera erat Fides, neque tamen vlla erat regula huiusmodi sensibilis & vniuersalis.

Secundo, authoritas huius regule neque purè humana est alioqui esset fallibilis, nec est purè diuina, nam alioqui non esset nisi reuelatio insensibili.

CCCC 2 118

*Statutus
questio-
nis.*

*Quid per
Regulam
hic intel-
ligatur.*

*Prima
ratio du-
bitandi.*

Secunda.

Iis & obscura, regula verò est quā cognoscitur & proponitur clare ac sensibiliter reuelatio: nec est authoritas simili diuina & humana nimis. Ecclesia Spiritum sanctum assistentem habens, sic enim daretur in quolibet actu Fidei vitiosus circulus, vel processus infinitus in regulis: probatur quia, quod Spiritus sanctus Ecclesiam faciat infallibilem ex assistentia sua, est Fidei articulus quem naturaliter non cognoscimus: vnde argumtor, tunc committitur vitiosus circulus in aliqua ratione, quando duas propositiones ignota per se ipsas mutuo probantur, hoc autem contingit in actu Fidei, quia credo Ecclesiam esse infallibilem & Spiritum sanctum illi assistere, quia Deus dixit, & credo Deum dixisse, quia Ecclesia est infallibilis ex assistentia Spiritus sancti, ergo est apertus circulus. Imò regula Ecclesie non potest se ipsam testificari, ergo hic articulus, Ecclesia est infallibilis, habet aliam regulam & hæc aliam, & sic infinitus est progressus. Denique vitari saltem hic non poterit vitiosa petitio principij, tunc enim illa contingit quando duas propositiones æquè ignota per se inuicem notificantur, sed infallibilis authoritas Ecclesie ex assistentia Spiritus sancti, & reuelatio Dei præsertim de tali articulo sunt nobis æquè ignota, secundum scilicet & ex motu credibilitatis æqualiter notificantur, ergo si illæ se inuicem probent erit petitio principij.

Tertia. Tertiò, non videtur posse vitari vitiosus circulus quando Ecclesia probatur esse infallibilis per Scripturam, & Scriptura probatur esse infallibilis per Ecclesiam, non enim recurriri potest ad diuersum genus causalium in quo se mutuo causent, nam & Scriptura regula est per quam cognoscitur Ecclesia, & Ecclesia regula est per quam cognoscitur Scriptura, ergo Ecclesia, & Scriptura sunt sibi mutuo regulæ. Similiter traditio probat Scripturam, & Scriptura probat traditionem, ergo in istis regulis circulus est ineuitabilis.

Quarta. Quartò, regula cognoscendi alterum prius cognoscitur quā per eam aliquid cognoscatur, sed diuina Ecclesia authoritas non prius cognoscitur quā cognoscatur diuina reuelatio de infallibilitate Ecclesie cum infallibilitas Ecclesie cognoscatur per reuelationem, ergo infallibilitas Ecclesie non est regula vniuersalis cognoscendi esse diuinam reuelationem, ergo aliquid credimus quod authoritas Ecclesie diuina non proponit, sed ad summum authoritas eius humana.

Conclusio prima probatur. Dicendum primò est, necessariam omnino esse fidelibus ad credendum in hoc rerum statu authoritatem aliquam omnino certam & infallibilem quā sit vniuersalis regula omnium credendorum. Conveniunt in hac certissima veritate heretici ferè omnes cum Catholicis, quam etiam fusè probant autores statim citandi.

Ratio breuiter sit, quia nemo potest credere infallibiliter id quod Deus dixit si non discernat ea infallibiliter ab iis quā Deus non dixit, sed nisi detur aliqua regula credendorum infallibilis, nemo nunc in statu rerum in quo sumus scire poterit infallibiliter ea quā debet credere, neque discernere illa poterit ab ijs quā non debet credere, vel enim debet immedietè ab ipso Deo hæc addiscere, quod repugnat experientia & statui in quo sumus, ceteraque magnis obnoxium incommodis, quia falsas & priuatim factas reuelationes vniusquisque posset obtendere, vel discet à priuato aliquo Doctore, quod fieri sine periculo impostura non potest, nisi vel regulam proponat infallibilem, vel nouum aliquod miraculum ostendat, quod non fit, ergo supposito statu

rerum in quo sine nouis miraculis, credimus ea quā olim reuelata sunt, necessaria est aliqua regula vniuersalis & infallibilis omnium credendorum.

Dicendum est secundò, authoritatem illam Fidei ^{Affert secunda} magistrum, & vniuersalem regulam esse necessariò debere authoritatem aliquam viam, præsentem & sensibilem, quā proinde nec esse potest sola Scriptura, nec sola traditio, sed sola Ecclesia est index & regula vniuersalis & infallibilis omnium quā Fidei diuina credimus.

Hoc est primarium & capitale punctum in quo à Catholicis diffident omnes quotquot hæc tenus extiterunt hæretici, hæc enim omnium illis errorum radix & causa est, vt rectè monent Cyprianus lib. de Unitate Ecclesie. Vbi originem caput, & compendium veritatis constituit in eo quod Petri & successorum eius agnoscat authoritas: Augustinus lib. de Vitalitate credendi cap. 16. & reliqui omnes Patres. Vnde de hoc argumento differunt accuratissime Catholici omnes Doctores, verbi gratia eruditissimus Cardinalis Perronius in elegantissimo operae ad regem Angliae, neque villa re illo minor Cardinalis Richelius in aureo libro de methodo hæreticos adducendi ad veram Fidem, Cardinalis quoque Bellarminus, in libris de verbo Dei scripto, & de Ecclesia militante, Sanderus de visibili Ecclesia Monarchia, Hosius in Apologia Fidei, Petrus Soto contra Brentium, Bosius, Valdensis, Valentia, pñllo 7. Suares disputat. 5. & 9. & in libro defensionis contra Regem Angliae.

Ratio certa & efficax est, quia vt fidelis quilibet infallibiliter credat quā continentur in vera Scriptura & traditione necesse est vt cognoscat duo, primò quānam sit vera Scriptura & vera traditio, secundò quis sit legitimus utriusque sensus: Illa enim duo sunt obscura & controveria, sed sine regula viuente neutrum eorum potest cognosci, sine illa enim distinguere nemo potest libros Scripturarum quos verè dictauit Spiritus sanctus, ab aliis quos falsò fingit hæreticus, neque scire potero traditionem aliquam esse veram nisi viuens regula id definerit. Deinde certum est sensum Scriptura multiplicem esse, quomodo autem sciāt quis eorum verus sit & legitimus, si per regulam loquentem non proponatur, ergo cuiusdam est quod necessaria nobis est animata regula præter Scripturam & traditionem quā se ipsas non explicant. Deinde necesse est vt in omnibus dubiis Fidei circa Scripturam & traditiones consuli possit authoritas infallibilis, illa si non sit viuens non potest consuli ergo notum est naturæ lumine quod præter regulas inanimas, Scripturam & traditionem necessaria est regula quadam viuens quā regulas illas duas tradat infallibiliter. Alias octo rationes evidentes habet Valentia pñllo 7. §. 3. ad 13. Dices si potest se ipsam Ecclesia testificari quare non id similiter poterit Scriptura & traditio? dici enim similiter potest, oporet cognosci à nobis veram Ecclesiam, & dignosci à falsa, sicut enim dicas quod sine Ecclesia non possum distinguere veram & falsam Scripturam, sic neque potero sine altera regula cognoscere veram & falsam Ecclesiam.

Respondeo manifestam esse disparitatem, quia veram Ecclesiam distinguimus à falsa per motu credibilitatis quā immediatè docent quānam sit vera Ecclesia, quā cum sit animata suam probat authoritatem: nulla verò sunt motiva quā potius probent hanc esse veram Scripturam quam alteram, hunc illius esse verum sensum non autem alium. Vnde necessaria est animata regula quā hoc definit, & ad quam recurrere in omnibus dubiis licet.

Ad

Probatur conclusio

Instantia
cui respondeatur

**Solutio
primæ iac-
tions du-
bitandi.** Ad primam Resp. disting. esse illam propositionem, Doctor priuatus sufficienter obiectum fidei proponens obligat ad credenda ea quæ proponit, si ea proponat vel nomine totius Ecclesiæ, vel cum aliquo signo diuino, concedo, si proponat illa tanquam ex se ipso, & sine ullo miraculo nego; Nam authoritas Doctoris priuati quoties loquitur tantum ex se ipso, nulla omnino est, unde nego consequentiam hanc, ergo non requiritur regula permanenter infallibilis in eo rerum statu in quo absque nouis miraculis obligamus credere; est enim necessaria vt dixi authoritas fidei magistra, per se ipsam infallibilis quæ tunc obliget credere quando sine nouis signis proponuntur credenda. Deinde fateor quod facta sufficienti propositione reuerâ obligor credere, sed nego illam sufficientem propositionem in statu rerum alter fieri quâm per regulam Ecclesiæ, quia omnia motiva credibilitatis (vt dixi) ostendunt tantum immediatum quod sequenda sit Ecclesia Christiana, imò si Ecclesiam nunc tollas nullum exhibetur nobis motivum sufficiens credibilitatis, in quo non sit periculum aliquod impoturæ. Ante Christum & Moysem aliqua semper fuit regula viuens ut postea dicam agens de Pontifice.

Secunda. Ad secundam Respondeo non esse in hoc Fidei progressu circulum villum vitiosum, neque processum infinitum, neque petitionem principij.

Et primò quidem quod ad circulum illum attinet de quo tam grauis censetur esse controvèrsia hoc vnum videtur sufficere quod prima questione dictum sèp̄ius est, circulum vitiosum tunc duntaxat esse in cognitionibus & discursibus, quoties duo æquæ ignota eodem modo se inuicem certificant & probant in eodem genere causæ, fateor quidem nihil ab homine Christiano credi quod non creditur propter Dei reuelationem, & propter Ecclesiæ autoritatem, credo enim Ecclesiam esse infallibilem, quia Deus dixit, & credo Deum dixisse, quia Ecclesia infallibiliter hoc proponit, neque tamen ibi est circulus, quia primò quidem reuelatio probat infallibilitatem Ecclesie ut ratio formalis, & infallibilitas Ecclesiæ probat reuelationem ut regula ministerialis; eo modo quo in physica dicitur quod causa instrumentalis non influit nisi virtute cause principalis, & eodem cum ipsa influxu influit, & in moralibus authoritas Regis proposita per autoritatem magistratus ab ipso instituti, sic me mouet ad obediendum, vt neutra moueat sine altera, non enim obedio magistratu, nisi quia Rex à quo ille institutus est, proponit nobis per illum id quod vult, nec obedio Regi nisi prout eius voluntas innotescit mihi per magistratum.

Deinde non est verum quod Dei reuelatio, & infallibilitas Ecclesie sint æqualiter ignota, quia in hac materia hoc est diligenter obseruandum quod motiva credibilitatis omnia immediatè probant hanc esse veram & infallibilem Ecclesiam quæ omnium credendorum regula esse possit, hac enim cognitione posita Ecclesia vera ac infallibilis venio in cognitionem reuelationis, & per reuelationem. Probo deinde à priori Ecclesiam esse infallibilem regulum credendorum sicut ergo progressus ille demonstratus vitiosus non est in quo per risibilitatem notam ex effectibus probo rationale, & per rationale probò à priori risibile, sic non est vitiosus ille progressus Fidei in quo per autoritatem Ecclesie notam ex motiis, probo Dei reuelationem, & per reuelationem probo à priori autoritatem Ecclesie. Fateor itaque semper esse vitiosum circulum, quoties duas propositiones ignotæ se mutuò probant non esse circu-

lum si duæ propositiones se mutuò probent quarum una sit aliunde nota, quâm per aliam illam propositionem.

De progressu infinito in regulis nihil est quod addam, quia sicut reuelatio ita est ratio formalis credendi, vt non creditur nisi propter se ipsum ut rationem formalem credendi, sic Ecclesia ita est regula, vt non creditur propter aliam regulam, sed in ea ut regula intellectus sifat ultimò. De petitione principij non restat difficultas, quia negauit duas illas propositiones, Ecclesia est infallibilis, & Deus dixit Ecclesiam esse infallibilem, esse æquæ ignotæ, cum motiva credibilitatis prius & immediatus probent infallibilitatem Ecclesie.

Ad tertiam Respondeo eandem etiam valere resolutionem pro Ecclesia & Scriptura quæ se inuicem probant in ratione regula.

Primo enim non se probant in eodem regula genere cum Ecclesia tanquam animata regula probet Scripturam, esse regulam inanimatam, & Scriptura ut regula inanimata confirmit Ecclesiam regulan viventem. Deinde quod caput est Ecclesiæ regula viventis authoritas probatur immediatus & prius per motiva credibilitatis, & deinde sic cognita probat Scripturam, qua in diuerso postea genere probat Ecclesiam.

Ad quartam similiter Respondeo necesse omnino esse ut authoritas Ecclesie saltem humana prius cognoscatur per fidem acquisitam, quam cognoscatur reuelatio per Ecclesiam ut regulam. Non est autem necesse ut authoritas Ecclesiæ diuina, prius fide diuina cognoscatur, quâm reuelatio Fide diuina cognoscatur per ipsam. Deinde absolutè nego esse necesse ut regula & causa cognoscendi prius cognoscatur actu distincto quâm cognoscatur aliud propter ipsam: nam sèp̄e contingit ut aliqua duo cognoscantur eodem actu, quorum tamen vnum sit causa cognoscendi alterum, verbi gratia cum effeta cognoscitur in causa tanquam in medio prius cognito. Dico itaque autoritatem Ecclesie, & diuinam reuelationem cognosci eodem indiuisibili actu Fidei, cum mutua tamen prioritare rationis ita ut reuelatio prius ratione cognoscatur in ratione motiui, & authoritas Ecclesie prius in ratione instrumenti proponentis reuelationem.

§. II.

Quidditas, note, authoritas Ecclesie, prout est Fidei regula.

Habemus quod soli Ecclesiæ conuenit propria ratio regule vniuersalis & infallibilis omnium credendorum, nunc cum ratio illa regula conuenire non possit Ecclesiæ nisi ei quam instituit ipse Christus, sequitur vt dicam quid illa sit, quibus rationis possit discerni ab Ecclesijs falsis, quæ sunt synagogæ satanæ, & quanta eius authoritas ac potestas sit. Explicant autem ista omnia fusissime præter ceteros Suarez *disputatione nona*, Valentia p. 7. §. 16. & sequentibus, Bellarminus in libro de Ecclesia militante, & eximiè Cardinalis Richelius in libro Methodi, nihili pauca hæc satis erunt.

Dicendum igitur primò est, vulgarem Ecclesie definitionem optimam esse, requiri ad eam certas aliquas notas evidentes, quibus infallibilitate dignosci possit, quas orates evidens est soli Ecclesiæ Romanæ conuenire.

Prima pars, Ecclesiæ definitionem vindicat à calumnia, est enim cœtus hominum vera in Christi pars.

CCCC 3. statum

*Affertio
prima.*

stum fide, ac communione vnius sacrificij & sacramentorum, sub uno communis capite Christo, & sub eius vicario Pontifice Romano colligatus.

Ratio est, quia ut constet essentia tota Ecclesiæ distinguui debent in ea tria, primum est veluti materiale, secundum interna forma & velut anima, tertium exterior membrorum omnium quæ eadem informantur anima compositio & collatio materiale ut explicetur, dicitur cœtus plurium hominum, qui conficiunt corpus Ecclesiæ, id est Christi Domini, quibus dicit Apostolus: *Vos estis corpus Christi & membra de membro*, id est inveniunt membra. Interna forma & velut anima constituens Ecclesiam Dei viui, est vera in Christum fides: *Vnum corpus, unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestre, unus Dominus, una fides unum baptisma, unus Deus & Pater omnium qui est super omnes & per omnia, & in omnibus nobis*, ut habetur Ephesiorum 4. Denique compositio membrorum & collatio consistit in externa professione Fidei, participatione sacrificij eiusdem & sacramentorum, sub eodem capite visibili qui est Pontifex, & potissimum inuisibili qui est Christus, iuxta illud Apostoli ibidem: *Veritatem autem facientes crescamus in illo per omnia qui est caput Christus*. Vnde concluditur pertinere ad Ecclesiam illos omnes qui eandem interius fidem habent, & eam exterius profertur, qui sacrificium idem offerunt, eadem participant sacramenta, & idem caput visibile agnoscunt eique subiacent: Vnde ad Ecclesiam nullo modo pertinent haeretici nec Schismatici, nec Catechumeni: peccatores autem & excommunicati membra sunt Ecclesiæ sed putrida.

Tertia pars.

Secunda pars, asserit Ecclesiam cognosci omnino posse ac infallibiliter discerni à Synagogis satanæ, quod naturæ lumine notum esse probat eruditissime Richelius & ex dictis de necessitate evidentiæ credibilitatis manet evidens, Deus enim obligat ad veram Ecclesiam sequendam extra quam nemini via patet ad salutem, sed non potest ad eam obligare nisi per signa infallibilia reddat eam visibilem, adeò ut sensibiliter & quasi visibiliter pateat nobis quænam illa sit, ergo notum est naturæ lumine quod Ecclesia certè & evidenter cognosci potest à quolibet homine, quia *in sole posuit tabernaculum suum*, id est in manifestatione posuit Ecclesiam, ut loquitur Augustinus in Psalmum 14. & Epistola nonagesima sexta. *Ipsa est* (inquit) *Ecclesia in sole posita, id est in manifestatione usque ad terminos terra*: Ut autem cognoscibilis eo modo sit Ecclesia necesse est quasdam illam habere notas, ex quibus planè manifestetur, has notas vulgo dicunt Theologi esse quatuor ut sit vna, ut sancta, ut Catholica, ut Apostolica.

Prima quod sit vna.

Primo vna esse debet, ita ut de illius essentia sit summa & perfecta unitas, vbi enim definit aliquid esse vnum definit etiam esse, tolle unitatem, tollis entitatem de cuius ratione intrinseca unitas est, consistit autem unitas Ecclesiæ, in eo quod omnia eius membra consentiant in vnam fidem & doctrinam, vnum habeant caput, idem sacrificium, eadem sacramenta: *Extra dominum hanc* (inquit Hieron.) *quisquis agnum comedit nisi prophanus est*.

Seconda quod sit sancta.

Secondo, essentialis est Ecclesiæ veræ sanctitas, habet enim caput sanctissimum, fidem, doctrinam, leges sanctissimas, multa etiam membra valde sancta, cum extra eam nemo possit esse sanctus, ut dixi ex Hieronymo, & meritò Cyprianus Ecclesiæ applicet quod dictum est Rahab à Iosue: *Quicunque exierit os tuum domus tua, reus erit*.

Tertio, essentialis ei est unitas unitas est enim Catholica & ut rectè notat Augustinus: *Hic proprius eius character, hoc verum nomen est, unitas* enim est ratione temporis quia durauit ab initio scularum, & durabit in finem, quia thronus est regis Christi cuius regni non erit finis: neque aduersus Ecclesiam præualere poterunt portæ inferi. Ratione locorum quia nullus est locus in terris quod lux veritatis pro aliquo saltem tempore non peruerteret: ratione saluandorum, quia extra corpus hoc neminem vivificare potest Spiritus Christi: ratione doctrinæ, quia intra eam omnia Fidei dogmata deposita sunt. *Statu felix Ecclesia* (inquit Tertullianus lib. de prescriptionibus cap. 38.) *cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine profuderunt, ubi Petrus passione Dominicæ coequatur, &c.*

Quarto, necesse est ut sit Apostolica, quia post Christum ab Apostolis initium habuit, & per illos transmissa est ad nos incorrupta, eorum enim doctrinam habet, & continuo Episcoporum successione ad nos sine villa interruptione propagata est, quæ certa est & infallibilis Ecclesiæ veræ nota, quia Ecclesia illa esse non potest falsa quæ continua serie ab Apostolis ad nos propagata est. Vnde

Tertia pars, manifesta est, notas illas omnes vni conuenire Ecclesiæ Romanæ, quæ sola inter omnes pars. est vna, sancta, Catholica, & Apostolica, alia omnes ab ea diuersæ, sunt haereticæ, clericalæ, diabolicae. Illa videlicet sola ostendere potest unitatem cum eandem vbiique Gentium fidei profiteatur, idem offerat sacrificium, eadem sacramenta tribuat, idem caput habeat in terris visibile locum tenens capitum inuisibilis, alia omnes Ecclesiæ neque fidem habent vnam cum pro libito aliæ vnum credant, alia aliud, neque sacrificium, neque caput. Illa ostendere potest sanctitatem omnium legum, omnium dogmatum, & plurium etiam membrorum, in illa est unitas temporum quia durat ab initio, locorum quia vbiique Gentium sparsa est, dogmatum quia nihil est ad salutem necessarium quod illa non doceat. Denique antiquitatem ab Apostolorum ætate deriuatam & continua serie propagatam illa sola probare potest, quod sacerdoti monui esse argumentum certissimum veritatis, hoc autem habet Ecclesia Romana inter cuius Episcopos, neminem primum inuenies nisi sanctum Petrum, ut meritò concludere debeat quisque cum Irenæo lib. 3. cap. 3. Sed quoniam longum est omnium Ecclesiæ numerare successiones, maximæ, & antiquissimæ & omnibus notissimæ, à glorioissimis Apostolis Petro & Paulo Roma constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam hominibus fidem, per successiones Episcoporum prouenientem usque ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui per sui placentiam malam, vel vanam gloriam præter quam oportet colligunt, ad hanc enim Ecclesiæ propter potentiores principaliatatem oportet omnem conuenire Ecclesiæ, in qua semper ab ijs qui sunt vindicatae congruata est ea quæ ab Apostolis est traditio.

Dico secundo, authoritatem Ecclesiæ ad propoundeda obiecta Fidei alteram esse humanam duntaxat secunda. qua vnum est ex motu credibilitatis, non autem regulæ Fidei: altera est diuina & infallibilis ex assistencia Spiritus Sancti omnino certa & indefectibili, & hæc est regula omnium credendorum, consistens in eo quod antiquas revelationes infallibiliter explicit, non autem quod proponat nouas.

Prima pars, statuit humanam esse in Ecclesia au- Prima pars thoritatem in eo genere maximam, qua vnum sit motuum

motuum credendi, probatürque, quia motiu credibilitatis haec tenus exposita immediate ostendunt maximam esse autoritatem illius Ecclesie, cuius doctrina sit adeo pura, adeo efficax, & prophetica, in qua tot sint Doctores tot Martyres, tot viri sancti, tot miracula, & omnis generis opera diuinitatis patrata cōcūs enim hominum huiusmodi praeſidijs instrūctus magnam in loquendo habet autoritatem: ergo Ecclesia praeſicē ut est cōcūs visibilis cum tot motiu credibilitatis etiam abstrahendo ab assistentia Spiritus sancti magnam habet autoritatem in proponendis Fidei articulis.

Secunda pars, tribuit Ecclesia autoritatem etiam diuinam ex perenni assistentia Spiritus sancti propter quam nunquam errare possit proponendo ea quæ credi debent, probatur a doctoribus Catholicis. Primum ex Christi promissionibus Matth. 16. Super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non praeuenient aduersus eam, & rursus si Ecclesiam non audieris sit tibi sicut Ereticus & publicanus & Marchæ ultimo, ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi. Deinde probant ex Apostolorum suffragijs, Actorum 3. Vīsum est Spiritui sancto, & Nobis, i. ad Timotheum. 3. appellatur Ecclesia columna & firmamentum veritatis, quæ aliaque testimonia clarissima sunt: Patres infinitum esset referre de quibus dicam aliqua §. sequenti. Ratio autem facilis est, quia necessaria est, ut dixi, regula quæ infallibiliter proponat credenda, sed hoc fieri non potest sine autoritate procul infallibili & diuina, si enim errare potest, non obligabit ad credendum infallibiliter, illa regula Ecclesia est, non autem Scriptura sola vel traditio, ut probauit, ergo Ecclesia in proponendis credendis autoritatem infallibilem habet & diuinam, quam sine assistente iugiter Spiritu sancto habere nequit.

tertia pars pro-
batur.

Tertia pars, explicat quid Ecclesia autoritas certò proponat & definiat, non enim nouas proponit reuelationes, sed ea solùm definit & explicat quæ a Deo reuelata sunt primis Ecclesie fundatoribus, quia videlicet dixit illis Christus quod Spiritus sanctus omnem veritatem eos esset edocerens. Ille autem sic edocens Apostolos non solùm reuocauit eis in memoriam ea, quæ a Christo audiuerant, & quorum erant oblieti, neque solùm ea declarauit & explicauit quæ audiuerant a Christo vel legerant in Scripturis & non intellexerant, sed multa etiam illis de nouo reuelauit, quæ nec audiuerant a Christo neque contenta erant in Scripturis: nunc autem assistens Ecclesia Spiritus sanctus, non sic se gerit, nihil enim nouum reuelat cum Apostolis omnia dixerit alioqui falso dixisset Christus, Ille cum venerit docebit vos omnem veritatem, assitit ergo Ecclesia declarando & explicando Scripturas & traditiones, in quibus explicandis & proponendis errare nunquam Ecclesia potest, munus videlicet eius proprium est definire infallibiliter, illa quæ a Deo reuelata sunt, non proponendo nouam doctrinam sed declarando tantum eam quæ in Scripturis, vel traditione, vel in aliqua propositione uniuersali de fide contenta erant: Vnde fit ut post Ecclesiam definitio nem explicite illa eadem credantur quæ prius creditur implicitè tantum & confusè.

Ex quibus colligi potest quomodo verum sit quod Ecclesia nihil definire possit, cuius definiendi fundamentum non habeat, vel in Scripturis, vel in traditione, vel in conclusione evidenti ut docet Vasques prima parte disputat. 224. cap. 3. & 4. Nam hoc non videtur esse absolute verum, quia Ecclesia ex multis sensibus, quos habere Scriptura potest, ita ut dubium sit quem ex illis intenderit Spiritus sanctus,

infallibiter eligere potest unum modò evidens non sit quod Scripturæ verba talē sensum habere nequeant, potest videlicet Ecclesia reddere certum & infallibilem sensum illum Scripturæ, qui prius erat dubius & non erat magis probabilis, quam alter ille sensus quem habere alioqui possent eadem verba. Fateor ergo nullam à Spiritu sancto nouam reuelationem Ecclesie tradi, sed edocetur tamen noua explicatio veritatis reuelaræ. Quo in sensu recte dicitur quodd reuelatio Ecclesie consummat reuelationem prius factam imò aequalet nouæ reuelationi, quoad obligationem credendi explicitè illa quæ prius confusè solūm credebantur.

§. III.

*In quanam Ecclesia parte residat autoritas
illa diuina & infallibilis definiendi
objeta Fidei.*

Ecclesia ergo illa quæ interpres est & lingua loquenter Dei, non potest proponere nobis ea quæ a Deo accipit, nisi vel loquatur secundum omnia membra sua coniunctim sumpta vel secundum singula sumpta separatim, vel secundum unam aliquam sui partem determinatam, cui Deus loquatur immediate. Primum est impossibile, quia tota Ecclesia non potest loqui simul & congregari: neque minus est impossibile, quia singuli fideli non sunt regulæ infallibles, sed regulari debent per Ecclesiam: restat itaque tertium ut nimis aliqua Ecclesia illius pars una vel multiplex talē potestate habeat ut loquatur infallibiliter, tantæque sit autoritatis ex assistentia Spiritus Dei ut illa loquens, Deus audiat per interpretem suum loquens.

Status
questio-
nis.

Merito ergo laborant Catholicæ ut intelligant quænam sit pars illa templi Ecclesie vbi sit diuinum oraculum, utrum videlicet sit summus Pontifex Romanus, vel solus, vel cum concilio, vel solum concilium sine Pontifice. De qua nobilissima & in primis necessaria controversia, disputatione accuratissime S. Thomas lib. 4. contra Gentes cap. 70. & lib. de regimine Principum: Valdensis lib. 2. doctrinalis cap. 29. & sequentibus, Roffensis art. 25. contra Lutherum, Canus lib. 6. de locis. Turrecremata lib. 2. de Ecclesia. Turrianus contra Sadalem, Caetanus lib. de institutione Pontificis Romani Bellarminus tom. 1. lib. de Pontifice Romano: Perronius lib. 1. ad Regem Anglie, Salmeron tomo 3. parte 4. tract. 5. & sequent. Augustinus Triumphus tomo integro de potestate Pape: aliquæ plures scriptis de hoc arguento libris.

Mihil de re grauissima quæ alterius posset esse instituti, tria videntur posse sufficere hoc loco, primò quod Pontifici verè competat autoritas infallibilis definiendi omnia quæ ad fidem spectant, secundo quod conueniat illi soli etiam independenter à Concilijs non autem Concilio sine Papa: tertio quomodo hæc autoritas conferatur Pontifici & quomodo persevereret. Quod autem vterius quarti poterat ad quænam alia vel primariò, vel secundariò illa potestas se extendat, pertinet ad alias materias: nam suprema eius & primaria iurisdictio in foro interno quatenus complectitur reseruationem casuum, absolutionem peccatorum, distributionem indulgentiarum, spectat ad tractatum de poenitentia supra iurisdictio in foro externo Spirituali & Ecclesiastico quæ directiua est, dispensatiua, & coactiua, tractatur in materia de legibus, & de censuris, quæ omnia hic omitto ut de sola dicam regula Fidei.

§. III.

ASSERTIO PRIMA.

DE PONTIFICE.

Quod autoritatem habeat infallibilem definitio omnia qua ad Fidem spectant.

Prima ratio dubitandi.

Ratio dubitandi est primò, quia communis hæc doctrina de principatu Papæ in totam Ecclesiam, fundatur in eo quod Petrus accepit à Christo principatum spirituale in totam Ecclesiam quod ad ea quæ pertinent ad Fidem & mores, hoc autem non videtur verum, quia non probatur ex scripturæ locis quæ affiri solent, & multipliciter explicantur, ut quando dicitur *& super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam*, aliqui enim Patres intelligendum hoc putant de fide Petri, non de ipso Petro, alij autem non intelligunt nisi Christum, qui solus esse dicitur Ecclesiae fundamentum. Deinde multa ex Scripturis tollunt hunc primum Petro verbi gratia Actorum 8. Apostoli Petrum & Ioannem mittunt ad Samaritas, & Paulus ad Galatas cap. 2. Cum (inquit) *venisset Cephas Antiochianum in faciem ei restitu*, reprehensibilis enim erat, ergo Petrus neque supremum habebat principatum, nec erat infallibilis: Imò ibidem afferit Paulus quod creditum erat Petro Euangelium circuncisionis, sibi autem praeputij, non erat ergo Pastor vniuersalis. Deinde Apostolos pares fuisse in honore ac potestate sacerdote Patres afferunt præsertim Cyprianus & Hieronymus: & sane quod Paulus omnino æqualem cum Petro auctoritatem habuerit, satis apertum videtur in doctrina Patrum & Conciliorum, Clementis Romani, & Epiphanij verba expressa sunt. Probatürque quia, certum est Apostolos omnes accepisse à Christo non solum potestatem ordinis, fuerint enim consecrati ab ipso Episcopi, sed etiam iurisdictionem ab eo accepissent vniuersalem in omnes Gentes: *Predicare Euangelium omni creatura*: neque illa in recessu fuere Petro, neque illo inferiores, unde Paulus profitetur se nihil accepisse ab homine neque per hominem, etiam ab ijs qui sibi videbantur aliquid esse, sed immediatè ab ipso Christo accepisse Apostolatum: Ergo falsum est Petrum constitutum fuisse Monarcham vniuersalem cum ab eo non dederent Apostoli.

Secunda

Secundò posito etiam quod datus fuerit ille principatus Petro & cura pascendi gregem non sequitur tamen quod ad Romanos omnes Pontifices ille sit transmissus.

Primò enim quare Romanus potius Episcopus successor est Petri, quam alias Episcopos quandoquidem Petrus Pastor erat, & Episcopus vniuersalis. Imò quare Romani potius Episcopi hereditabunt Petri potestatem cui successerunt in Episcopatu Romano, reliqui vero Episcopi, non hereditabunt potestatem aliorum Apostolorum, quibus itidem in Episcopatu successerunt. Deinde controversia fuit sacerdotissimè, ac valde dubia electio Pontificum Romanorum, verbi gratia temporibus Urbani VI. anno 1378. tunc enim electus statim est Clemens VII. quem multi non sine magna causa credebant esse verum Pontificem: neque multò post tres fuere Pontifices Gregorius XII. electus Romæ in Urbani locum, Benedictus XIII. electus Auenione, Ioannes XXIII. electus à Concilio Pisano qui omnes à Concilio Constantiensi depositi sunt & electus in eorum locum est Martinus V. modo extraordinario,

vnde non videtur potuisse tunc esse villa eius auctoritas, angetur autem inde difficultas, quia fieri potest ut aliquis eligatur dignitatis huius incapax, verbi gratia si mulier eligatur, si homo non baptizatus, tunc enim ille si definiet aliquid quod vniuersam obligaret Ecclesiam errare pro certo posset: ergo errare ille potest qui habet Pontifex Romanus. Quod etiam confirmatur, quia ut sit certum de Fide, id quod definit Romanus Pontifex debet esse de Fide hunc esse Romanum Pontificem, hoc autem esse non potest certum de Fide, quia nec in Scripturis, nec in villa traditione habetur quod Alexander legitimè fit electus, vel etiam quod sit baptizatus.

Tertiò, non videtur dubium quin Pontifex possit, si velit determinare aliquid, quod cognoscat esse erroneum.

Primò enim interius potest hereticus esse Pontifex, & suum errorem persuadere velle toti Ecclesiæ, nihil enim impedit cum sit liber. Secundò in multis quæ toti Ecclesia proponit decipi etiam potest, verbi gratia in canonizatione sanctorum, in approbatione religionum, nec enim est de Fide S. Carolum esse in cœlo, vbi enim hoc est reuelatum: & multæ religiones approbatæ, improbatæ postea sunt ab ipso Papa. Imò cum in his omnibus vti debeat accurate quodam studio & diligentia: Quomodo utrumque non poterit omittere cum sit liber, aut etiam tuç à testibus decipi, quorum ipse operam tunc necessariò requirit. Præterea in multis sacerdotibus narrant fidelissimi Authores errasse Pontifices etiam contra fidem, nam Libertius & Honorius subscripserunt, ille Arianorū errori, iste Monothelitarum, Celestinus III. definitiū matrimonium posse dirimi si alter coniugum labatur in heresim: Iohannes XXII. dixit animas beatorum ante diem iudicij non videare Dei essentiam. Aliaque plura referuntur, ex quibus concluditur Pontificem Romanum errare posse. Neque solida videtur communis responsio quod errare ille nequeat quoties loquitur è Cathedra, est enim difficile dicere quānam sit, & vbinam terrarum sit Cathedra illa, nisi forte in hominum phantasias qui nec etiam satis illam possunt distinguere aut definire. Denique saltem in quæstionibus quæ non sunt iuri, sed facti tantum, errare sine dubio potest Pontifex v. gr. in damnandis aut absoluendis hominibus noxiis, in censendis libris, ergo non est tanta eius, & tam infallibilis auctoritas.

Dicendum est tamen primò, sanctum Perrum constitutum esse à Christo vniuersalem & infallibilem regulam totius Fidei, & principem Ecclesia in omnibus quæ spectant ad fidem & mores, adeò ut in illis proponendis nunquam potuerit errare. Ita contra omnes omnium temporum hereticos, afferuere constanter Catholicci omnium sæculorum, ut latissime probant authores citati.

Primò enim proferuntur ad id probandum clarissima testimonia Scripturarum, palmaris sane proflus est illa vox Christi Matthæi 16. *Tu es Petrus, & super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam*. Tibi dabo claves regni cœlorum, quodcumque ligaueris super terram erit ligatum & in cœlo: Que verba tam clara sunt tam magnifica, ut ad conuincendas omnes heresies satis esse possint: Cum perspicue in illis Christus quasi consortem nominis & officij sui facere videatur S. Petrum, ut loquitur S. Prosper lib. 2. de vocatione gentium cap. 9. *Hec firmissima Petra* (inquit) *ab illa Petra principali communionem virtutis sumpsit & nominis*. Alterum habetur testimonium æquè perspicuum Lucæ 22. *Oraui pro te Petre ut non deficiat Fides tua, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*. Quibus verbis (inquit S. Leo, serm. 4. de assumptione sua) specialis

specialis Petri cura suscipitur, tanquam aliorum statutus certior sit futurus si mens principis visita non fuerit. Et Augustinus quæst. 75. ex novo testamento, Pro Petro rogabat (inquit) pro Iacobo, pro Ioanne non rogabat, manifestum est in Petro omnes contineri, rogans enim pro Petro, pro omnibus rogasse dignoscitur; semper enim in proposito populus aut corripitur aut laudatur. Tertium testimonium Ioannis 21. rem plane conficit. Pasce, oves meas pasce agnos meos: vbi Christus omisssis alijs (inquit Chrysost. Homil. vtilit. in Ioan.) Petrum solum alloquitur, curam ei committens fratrum suorum. Alia plura sunt tunc ex Euangelijs tunc ex actis Apostolorum quæ volens omittit ut meritò dixerit Gregorius magnus lib. 4. Registri, Epist. 32. omnibus Euangelium scientibus, omnino liquere quod Petro totius Dominici gregis cura commissa sit.

Secundo, eandem in Petro prerogatiua dignitatis & infallibilitatis agnoscent omnia Concilia, omnes Patres præstern in locis citatis Euangeliorum verbi gratia Cyprianus lib. de vnitate Ecclesiæ, Exordium ab unitate proficiscitur, primatus Petro datur, vt una Christi Ecclesia, & Cathedra una monstretur. Hieronymus lib. 3. contra Iouin. Inter duodecim unus elegitur, vt capite constituto schismatis tollatur occasio. Alios dabunt plurimos Maldon. in cap. 16. Matthæi, Bellarminus lib. 1. & 2. de Pontifice Canus, Coccius, Sanderus.

Tertiò, rationes præter Christi voluntatem omnino claram multæ possunt afferri, quia status Monarchicus in quo unus omnibus imperat, est perfectissimus, idèque decuit ut Deus illum in Ecclesia constitueret quæ videtur ratio Hieronymi nuper citati. Deinde unitas Ecclesia unitatem exigebat capitis, vt in illa Cathedra unitas ab omnibus seruaretur, inquit Optatus Mileuitanus lib. 2. Denique ad eius durationem fuit hoc necessarium, nam ad eam requirebatur successio Pastorum in qua tantum momentum reponit Augu^t ius lib. contra Epistolam fundamenti cap. 4. Teneat me in Ecclesia Catholica, inquit, ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas Dominus mandauit, usque ad presentem Episcopatum successio Sacerdorum.

Vbi obiter mirari licet recentiorum dogmatistarum inoperum commentum, qui cum primatum Petri aperte non audeant insciari, Chimæricum illum efficerent non sunt veriti, aiunt enim eundem primatum sancto itidem Paulo traditum esse multis scilicet post annis, quām Petro promissus & datus erat, fuisse Petrum & Paulum duo capita Ecclesiæ, sed in unum caput coalescentia. Quam Chimæram multis clarissimis argumentis amentia conuicerunt Scriptores eruditissimi & nuper è Cathedra Petri hærcios damnauit Innocentius X. Et sanè mirum est venire potuisse in mentem hominibus vigilantibus tale somnium. Primo enim destruitur ex eo totus Petri primatus, nam si æqualem & socium habuit, non fuit igitur caput & primus omnium, neque supra omnes cum saltem non fuerit supra Paulum. Imo sequitur quod maior nunc sit in Pontificie potestas, quām olim fuerit in Petro. Secundo implicat vt eiusdem rei duo adæquatè Domini sint, si ergo tota spiritualis authoritas resideret in Petro, certè illam etiam totam habere Paulus nequaquam potuit. Denique liceret etiam nunc Ecclesia plures creare simul Pontifices, qui similiter unum essent Ecclesia caput, quod enim fecit Christus tunc in Ecclesiæ regimine, tunc in Sacramentis, hoc etiam faciendum Ecclesiæ demonstrauit.

Dicendum est secundò, Romanum Pontificem esse verum Petri successorem, & esse in illo totum eius primatum, iurisdictionem, & autoritatem infallibilem, ad ea omnia definienda quæ spectant ad

Tom. I.

Fidem, & ad æternam salutem. Hæc est totius Ecclesiæ Catholicæ, aduersus hæreticos omnes certa sententia, quam citati authores omni probationū genere confirmant. Mihi triplex demonstratio fatis erit.

Prima ista sit, quia si Romanus Pontifex verus & legitimus sit successor Petri, eandem habet potestatem quam habuit ipse S. Petrus, & est Ecclesiæ princeps, & regula infallibilis sicut fuit S. Petrus: sed omnino certum est quod Pontifex Romanus successor est Petri eandem potestatem habens quam habuit S. Petrus, ergo Pontifex Romanus toti Ecclesiæ praefest, & infallibiliter definit ea quæ ad Fidem spectant: Minor probatur ex indubitate historijs in quibus habetur proœctio Petri Romam, & à S. Petro usque ad nos certa, & nunquam interrupta series successorum eius; quam tradunt usque ad sua tempora Epiphanius heresi 27. Augustinus Epist. 68. Optatus lib. 2. contra Parmenianum & alij plures deinceps.

Maior ergo probatur, quia suprema illa iurisdiction & authoritas concessa est soli Petro, sed eadem omnino transmissa est ad omnes eius successores legitimos, quod probatur primò ex Scripturis citatis: Super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam, si enim perpetua est Ecclesia, perpetuum etiam fundamentum habere debet, Petrus autem nunc non est fundamentum Ecclesiæ illius quæ nunc existit, ergo fundamentum illud Ecclesiæ, nunc esse deber aliquis successor Petri, similiter confirmat fratres tuos: pasce oves meas. Nunquid: nos etiam oves sumus & agni de quibus loquebatur Christus, nunc Petrus nos non confirmat, aut pacit, ergo confirmare debet aliquis qui succedit Petri. Deinde idem afferunt Patres statim afferendi, unus satis nunc sit Leo magnus sermone de assumptione sua, soliditas illius Fidei que in Apostolorum principe est fundata, est perpetua & sicut permanet quad in Christo Petrus credidit, ita permanet, quod in Petro Christus instituit: Manet ergo dispositio veritatis, &c.

Denique valent eadem rationes, si enim necesse fuit ut Christus daret primatum propter optimum Ecclesiæ regimen, ad seruandam eius unitatem, ad perpetuatem & successionem, certè necesse fuit ut illud idem regimen successoribus tribueret, eadem enim valent nunc rationes.

Secunda ratio est, quia omnia quæ haberi possunt testimonia de aliqua re à Christo liberè instituta probant primatum illum Pontificis adeò evidenter & magnificè ut mirum sit illum ab aliquibus negari posse cum obtuantur innumerabilium testimoniū nubē.

Primum enim testimonium illudque grauissimum sunt Concilia omnia generalia, quorum nullum omnino est, quin præcellentiam hanc agnoscat Romana sedis super alias omnes sedes, & supra totam Ecclesiam, nam verbi gratia in Concilio Niceno 1. Can. 2. sancitur ut omnibus licet appellare ad Pontificem Romanum ut habetur in Epist. 1. & 3. Iulij primi ad Episcopos orientis, & Canone pronunciatur quod Ecclesia Romana semper primatum habuit; sic enim refertur Canon ille à Paschafino in Concilio Chalcedonensi Act. 16. Imo ipse Athanasius in Epistolis ad Marcum & ad Felicem secundum Iuratus refert canones omnino viginti in eo Concilio editos esse in quibus continebantur priuilegia Romanae sedis, eoque ab hæreticis combustos esse, quorum etiam canonum meminere alia Concilia & Damasus Papa in rescripto ad Episcopos Mauritaniae.

Neque obstar quod videatur Canone illo 6. difficultas asseri omnimoda æqualitas Patriarchæ Alexandrii, & Episcopi urbis Romæ cui etiam non videatur tribui iurisdictione, nisi in regiones suburbicarias id est yrbi Romæ adiacentes, tenuis enim illius canonis is omnino est quem tradit Nicolaus Papa in rescripto ad Episcopos Mauritaniae.

DDD d Epistola

Prima de-
monstra-
tio ex suc-
cessoribus
Petri.

Debuit
Petrus ha-
bere ali-
quem suc-
cessorem.

Secunda
ratio om-
nis generis
testes.

Concilia.

Epistola ad Michaelem Imperatorem, nimirum quod non ibi afferatur æqualitas potestatis Episcoporum Alexandrini, & Romani prout ille Papa est & Pastor vniuersalis sed comparari eo loco Episcopum Alexandrinum ut Patriarcham orientis, cum Romano prout Patriarcha est & Metropolitanus occidentis, sic enim speciale quoddam ius habet in Romanam diœcesim simile illi quod habent alij Metropolitani in proprias Sedes. De regionibus vero suburbicarijs multa præclarè disputat eruditissimus Cardinalis Perronius lib. 1. *defensionis Catholice cap. 27.* vbi obseruat verba illa non haberi nisi apud Ruffinum hæreticum Origenistam, & sanè si vera sint illa voluit duntaxat Concilium dicere retinendam esse Alexandrino Patriarchæ autoritatem in subdivis sibi terras, cum parem consuetudinem conservandi eam in suburbanas Romæ seruet Romanus Pontifex ut Patriarcha occidentis & specialis Episcopus virbis Romæ.

Conciliū Chalcedōnēse.

Pontificum decretales.

Patriarche aliarum sedium.

Sancti Patres.

Imperatores Christiani.

Alia Concilia generalia septendecim, nationalia prouincialia plusquam trecenta eadem profertur & confirmant Papæ autoritatem, quorum omnium eadem illa vox est Concilij Chalcedonensis Actione prima, præcente Marciano Augusto Ecclesiam Romanam esse caput omnium Ecclesiarum, & Act. 3. Romanam Ecclesiam alijs Ecclesijs præesse sicut caput membris, cui vinea totius custodia commissa est.

Secundum genus testimoniorum petitur ex Pontificum decretalibus, qui nemine contradicente semper eam autoritatem sibi vendicarunt: verbi gratia Iulius primus Epist. ad Episcopos orientis de causa Athanasi, Romanam Ecclesiam omnibus esse prælatam Ecclesijs qua non solum Canonum & sanctorum Patrum sed ipsius Domini voce singularem obtinuit principatum: Idem in omnibus passim legitur Pontificum decretalibus, Clementis, Anacleti, Zephyrii, Callisti. Accedere possunt Pontificibus Patriarchæ omnium sæculorum, qui alijs sedibus præsidentes, Romanam tamen fedem aliarum sedium principem esse professi sunt. Athanasius Alexandrinus Patriarcha non appellavit nisi ad Iulium, ut constat ex eius Apologia: *Vos (inquit) præceptor esque vestros, Apostolicos vide-licet præfus in summitatis arce Deus constituit, & omniū Ecclesiarum curam habere præcepit.* Idem docent Epistole Chrysostomi Costantinopolitanus Patriarchæ ad Innocentium, Cyrilli Epist. 16. ad Cœlestinum.

Tertium testimoniorum genus petitur ex sanctis Patribus & Ecclesiae doctoribus quos sanè infinitum esset referre. Augustinus Epist. 162. docet viguisse semper in Romana Ecclesia principatum Cathedra Apostolica. Hieronymus epist. 57. Damasum appellat eum pescatoris successorem, in eadem Fidei Cathedra supra quam Ecclesia sit adificata: Cyprianus lib. 4. Epist. 8. Ecclesiam matricem esse Romanam. Eleganter Bernardus lib. 2. de consideratione cap. 7. & 8. *Tu quis es (inquit) Sacerdos magnus, tu summus Pontifex, tu princeps Apostolorum, tu primatus Abel, gubernatus Noë, &c. potestate Petrus, unitio Christus.*

Quartum testimonium sit Christianorum imperatorum, qui agnouerunt in Pontifice Romano, summam autoritatem & Petri Cathedram, Constantinus magnus teste Eusebio in eius vita, & Eugubino libris duobus ea de re. Valentianus in Epistola ad Theodosium præfixa Concilio Calcedonensi: Marcianus in Epistola ad Leonem aperte profertur Romanum Pontificem obtinere principatum Fidei in Episcopatu. Valentianus in nouellis constitutione 131. primum esse Sacerdotum omnium, Carolus magnus, & cum eo Christianissimi omnes Galliarum Monarchæ totius Ecclesie Romanæ perpetui defensores, & Pontificum enes ac clypei non so-

lum verbis, sed armis etiam & edictis, honoribus, & impensis maximis, in propugnanda dignitate illius sedis, reliquos principes autoritate, potentia, pietate, vel æquarunt vel superarunt.

Quintum testimonium ex ipsis etiam inimicis Ecclesie hæreticis peritum videtur esse grauissimum, nam illos initio ferè omnes notum est ad Romanum Pontificem appellasse: quod præstitit Arius apud Athanasium in Epistola ad Solitarios, Petrus Abailardus apud S. Bernardum Epist. 109. Fortunatus apud Cyprianum lib. 1. Epist. 3. & 4. alios omitto. Hæc igitur testimonia numero tam multa, autoritate tam grauia, quem non moueant eum sanè oportet summa dementia esse prædictum. Cui enim obsevera esse potest authoritas infallibilis successoris Petri cum audierit tot conciliorum oracula, tot Pontificum & Patriarcharum decreta, tot sanctorum Patrum suffragia, tot Imperatorum rescripta, tot etiam hæreticorum testimonia, tam clarè profitentium præcellentiam Cathedrae Romanæ?

Tertia ratio prorsus demonstrativa ducitur ex perpetuo fū & praxi Ecclesie vbi semper agnita, honorata, defensa est hæc potestis: reuocari autem potest ad decem omnino capita cum Caietano, Sandero, Bellarmino, & Suarez.

Primum signum est, quod electionem omnium Episcoporum confirmavit semper Pontifex Romanus, imò & illos creavit & inuestiuit vel per se vel per legatos ut constat ex Concilio Sardicensi, & varijs Epistolis sanctorum Leonis & Gregorij, unde fluxit etiam consuetudo antiquissima ut Patriarchæ orientis statim post electionem mitterent Epistolam Synodicam ad Pontificem Romanum quā postularent confirmationem sua electionis ut patet ex Epistola 33. & 38. Leonis magni, & Gregorij magni Epist. 63. libri primi: mittebat autem tunc Pontifex pallium in confirmationem electionis, & insignium plenitudinis Archiepiscopalis, videlicet varia iura.

Secundum est, quod leges Ecclesiasticas ipse condidit, quæ vniuerlam obligarent Ecclesiam, ut manifeste docent antiquorum Pontificum libri decreta, constat ex recentiorum Canonibus quibus ius totum Ecclesiam constat, & demum ex Conciliis omnibus quæ decreta Pontificum tanquam à Christo ipso lata humillime suscipiunt.

Tertium signum plenitudinis potestatis est, quod in Ecclesiasticis legibus & in votis ipse semper Pontifex dispensauit alios etiam Episcopos, ut constat ex Nicophoro lib. 11. cap. 37. Burchardo lib. 1. cap. ultimo, Turriano lib. 3. contra Magdeburgicos.

Quartum signum est, quod Ecclesiasticarum legum & diuinarum violatores penas Ecclesiasticis semper ipse mulcetavit, nam saepissime in penam delictorum Episcopos depositi, & Episcopali dignitate priuavit, excommunicauit etiam saepissime aliquaque imposuit penas quibus exemplis pleni sunt omnes annalium libri. Sic enim Petrum Antiochenum depositum Felix I. Flauianum Constantinopolitanum depositum Damasus. Imò refert Nicolaus I. Epistola ad Michaëlem imperatorem, octo Patriarchas Constantinopolitanos depositos esse à Pontificibus Romanis.

Quintum signum est, quod ad Pontificem in causis maioribus ex toto terrarum orbe semper appellations factæ sunt ab Episcopis, à fidelibus, ab ipsis etiam saepè Regibus, quod constat pluribus Historijs, ex varijs decretalibus, ex authorum etiam hæreticorum testimonij quæ superfluum est referre.

Sextum signum est, quod in omnibus dubijs circa Fidem & mores solus Episcopus Romanus semper ex rota Ecclesie interrogatus & consultus est ut ab ipso audirentur responsa Christi, ipsum

Hæreticorum testi-
moniorum.

Vtus &
praxis Ec-
clesiae.

Confirmatio-
nis Epis-
coporum.

Leges Ec-
clesiasticas.

Dispensa-
tio voti-
rum & le-
gum.

Pena Ec-
clesiastica.

Appella-
tiones ad
Pontifi-
cem.

Intervi-
gatio in
omnibus
dubijs.

ipsum enim consuluerunt doctissimi Patres Hieronymus Damasius, Cyprianus, Cornelius, &c. Idem fecerunt Concilia ut constat ex Epistolis Augustini & responsis Pontificum ad illas.

Septimum signum est, quod ipsius semper fuit conuocare, gubernare, approbare, confirmare Concilia ut postea ostendam.

Octauum signum est, quod alias Episcopos auctoritate sua in varias Pontifex mundi partes misit, ut constat ex Augustino & Beda.

Nonum signum, quod vbique terrarum habuit vicarios & legatos quibus vices suas committeret, ut ostendunt Turrecremata, Bellarminus, Suares.

Decimum signum & ultimum est, quod Romani Pastoris semper cura fuit infideles quoslibet & haereticos ad Ecclesiam partim invitare, partim reuocare, imd & iudicare, conuincere, excommunicare. Ex quibus sane omnibus clarè liquet quām solidē fundata sit authoritas illa Patris patrum.

Ad primam ergo Respondeo primatum Petri ex Scripturis evidenter probatum esse: Fides enim & confessio Petri nunquam separantur à sancto Petro ex mente Patrum, nam ille prout tali armatus Fide totius Ecclesiae caput est. Sub Christo capite primario. Actorum 8. mittuntur Petrus & Iohannes ad Samaritas, non quod alij Petro imperauerint sed quod communis omnium consensu iudicatum est exp̄ire ut ed se conferret Petrus: Paulus Petrum arguit & ei restitut quamus inferior esset, quia poterat Petrus esse comprehensibilis vt persona priuata, ex eo quod ne Iudeos scandalizaret, ex bono zelo segregaret se à Gentilibus ad Fidem conuersis, quod Paulo eorum Apostolo erat molestum Petrus Pastor Gentilium erat & Iudeorum, ut constat ex Actorum 18. vbi differens in Concilio Ierosolymitano sit ait Petrus. *Vos scitis quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum audire Gentes Verbum Euangelij,* quamvis igitur Pastor esset vniuersalis de communi tamen Concilio suscepit ab initio curam Iudeorum tantum ipsius Christi exemplo cuius erat vicarius. Quando dicunt aliquando Patres fuisse quod omnes Apostoli fuerunt in honore ac dignitate Patres, duplex in Apostolis dignitas distingui debet, altera quod Christiani erant & oves Christi, secundum hanc qualitatem inferiores erant sancto Petro, & illi subdit, quos Petrus regere ac punire poterat: altera quod Apostoli destinati à Christo ad mundi conuersiōnē secundum hanc æquales Petro erant in honore ac dignitate, & ab eo independentes, cum immediate à Christo accepissent ordinem Episcopalem, & iurisdictionem vniuersalem in omnes Gentes, itavt prædicare vbique possent, vbique baptizare, absoluere, punire, quibus in officijs non poterat eos limitare Petrus, cum eorum authoritas non minus late pateret, quām authoritas ipsa Petri. Quod tamen sed omnino improbabiliter negat Turrecremata, reliquis autem omnibus certum & compertum est.

Sicut etiam certissimè constat ex omnibus Conciliis, ex Patribus, ex Pontificibus ex omnibus haecenus Catholicis Theologis, Canonistis, & Controversiis quod Paulus quamvis scientia, virtute, & Apostolica potestate, inferior non esset Petro, non fuit tamen illi æqualis in dignitate Pastorali & Episcopali potestate vniuersali; erat enim quoad hoc æquè illi subditus ac alij omnes fideles, vnde bis etiam venit Ierosolynam ad eum consulendum & rationem rei reddendam vt superiori, vt vulgo expendunt Sancti Patres, soli autem ausi sunt negare Lutherus, Caluinus, & nuperi dogmatistæ. Omnia vero quæ illi proferunt debent intelligi de dignitate Tom. I.

Paulus
subditus
erat s.
Petro.

Apostolica, & potestate prædicandi, in quibus eriam Petri adiutor fuit Paulus in Romana cathedra & in eo munere ambo Apostoli vicarios sibi elegerunt Linum, & Cletum. Alioqui post mortem Apostolorum illi simul Pontifices fuissent.

Verum in hoc differebat potestas data Petro à potestate vniuersali alijs Apostolis tradita, quod Petri iurisdictione vniuersalis esset & ordinaria quæ ad eius etiam transibat successores ut probatum est: potestas autem aliorum Apostolorum erat quidem vniuersalissima, sed delegata tantum non autem ordinaria quæ ad successores eorum Apostolos non transibat sed morientibus ipsis tota desineret, sic enim habemus ex Conciliis, ex Patribus, ex Ecclesiæ praxi, ut demonstrabam in tractatu de penitentia: concludo cum Augustino lib 2. de Baptismo cap. 1. *Vnde manet* inquit, *Petrum Apostolatus principatu cuiilibet Episcopatu esse preferendum.*

Ad secundam Respondeo solum Romanum Episcopum non autem Antiochenum, aut alium quemlibet esse successorem Petri, quoad supremam auctoritatem, quia sic probant allata testimonia, & praxis illa Ecclesiæ quam proposui. Aliorum Apostolorum Episcopatus transit ad successores eorum Episcopos, potestas Apostolica non transit vt modo dixi, neque inde sequitur quod solus Romanus Pontifex sit Episcopus, in quo sensu dictum est verè à Gregorio ad Ioannem Constantinopolitanum, cum esse presul forent Antichristi qui se diceret Episcopum esse vniuersalem, qui nimur diceret neminem Episcopum esse præter se ipsum. Hoc autem Romanus Pontifex non dicit tametsi plerunque à Conciliis nominetur Episcopus vniuersalis, significatur enim duntaxat quod iurisdictionem habet in totam Ecclesiam. Elec̄io Pontificum Romanorum dubia lèpè fuit propter vitiosam electorum voluntatem, sicuti contigit in schismate Vrbani VI. sed non inde sequitur quod auctoritas supremi Pastoris. Iam nulla sit, quia transiit ad eos qui legitimè sunt electi, iuxta modum, quem esse ap̄stolūm pro temporum varietate iudicauit Ecclesia, quemadmodum temporibus Concilij Constantiensis contigisse certum est. Quod additur de illo qui eligeretur incapax soluitur negando id contigisse vel contingere vñquam posse vt permitat diuina prouidentia incapacem aliquem eligi, qualis esset mulier, aut fortassis homo non baptizatus de quo postea video. Imò ex suppositione quod ille talis sic eligetur, nego permittere tunc posse Deum vt in Fidei rebus definiendis vel etiam in alijs quæ ad mores pertinent erreret ille quem Ecclesia communiter habet pro Pontifice, quia Deus omnimodam promisit Ecclesiæ suæ infallibilitatem, ideoque spectat ad Dei prouidentiam impedire ne is quem Ecclesia Pontificem agnoscat vñquam erreret etiam si non sit reuerā Pontifex alioqui erraret Ecclesia, quod nunquam potest contingere. Quomodo autem sit de Fide hunc esse Pontificem quem agnoscit tota Ecclesia dicitur quæst. 3.

Ad tertiam, generalis solutio esse potest Pontificem errare posse liberè in ijs quæ sentit aut dicit loqui ex Cathedra, id est in ijs quæ toti Ecclesiæ proponit obligans ad ea credenda, nam loqui ex Cathedra est loqui vt superiorē, obligando ad tenendum quod imperatur. Et hoc probat Primo promissio ipsius Christi orari pro te Petre ut non deficit Fides tua, loquitur autem ibi de Petro non prope est persona priuata, sed prout est caput Ecclesiæ. Secundo munus Pastoris, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Tertiò firmitas & infallibilitas Ecclesiæ Tu es Petrus immobilitas

Aposto-
liorum
aliorum
iurisdictione
erat dele-
gata, non
ordinaria.

Solus Pon-
tifex Ko-
manus
successor
est Petri.

Pontif. x
Romanus
non est
solus Epis-
copus.

Conti-
nenda
potest vt
eligatur
incapax

Quid fit
loqui ex
Cathedra.

Conuoca-
tio Conci-
liorum.

Missio
Episcopo-
rum.

Vicarij &
Legati
Pape.

Declaratio
haeretico-
rum.

Soluuntur
objectiones
contra pri-
marum
Petri.

Universitäts-
bibliothek
Paderborn

immobilis nimurum Petra, & nescia in errorem flecti. Vnde implicat ut erret in ferendis legibus, in approbandis Religionibus, in sanctis canonizandis quos toti Ecclesia proponit venerandos, ut probabo postea. Neque in huiusmodi casibus prouidentia Dei potest permettere ut diligentiam omittat necessariam, vel ut fallatur ab ijs quibus confidit, tunc enim vel non definiens quod est ipsi liberum, vel non falleatur in ijs quæ definiens, quod non est illi liberum: sic enim contigit ut cum statuissest Ioannes XII, definire quoddam animæ beatorum ante diem iudicij non vident Dei essentiam, repentina casu mortuus est. Lapsus autem illi omnes Pontificum qui ab aduersariis Ecclesia passim iactantur mere sunt imposturae, ut Baronius clarissime probat in Marcellino, Liborio, & Honorio, & si veri essent, certè priuatus eorum error non noceret infallibilitati Cathedrae Petri, ad quam satis est quod nunquam vel contigerit, vel contingere potuerit ut Pontifex errorem manifestum aut non manifestum proponere potuerit toti Ecclesia, obligans eam ad illum credendum, quia hoc esset loqui ex Cathedra, ex qua quoties loquitur Pontifex non loquitur nisi verba ipsius Christi.

Quod addunt noui dogmatistæ posse Pontificem errare, in ijs quæstionibus quæ iuris non sunt, sed facti tantum, distinguunt debet, nam in ijs quæstionibus facti quæ nullam habent connexionem cum Fide, & in quibus totam Ecclesiam non obligant Pontifices; fateor illos decipi aliquando posse per eorum malitiam quos audiunt: sed in ijs quæstionibus facti quæ connexæ sunt cum rebus credendis & in quibus tota credere aliquid obligatur Ecclesia, stultissimum est dicere quod errare possit Pontifex, quia quoties totam obligat Ecclesiam ad aliquid credendum, non est minus infallibilis in quæstionibus facti quam in quæstionibus iuris. Videant enim aduersarij, quid ex eorum sequatur peruersissima Theologia. Si enim verum esset quod nulla in quæstionibus facti debet fides Petro adhiberi, non definit ergo infallibiliter hunc librum Euangelij esse verum Matthæi & Canonicum Euangelium: non ergo certum est quod Concilium Tridentinum est verum Concilium: Dicere igitur potest quilibet quod Caluini & Lutheri libri Catholici sunt, & immerito dannati, nam haec omnes sunt quæstiones facti, quas puderet dicere non esse certè definitas.

S. V.

ASSERTIO SECUNDA.

DE PONTIFICE.

Quod autoritatem habeat infallibilem, etiam sine Concilio, & supra Concilium.

Pontifex
definit in-
fallibiliter
certa: in
Concilio.

EX ijs quæ probata sunt haec tenus duo manent infallibiliter certa: Primum est quod Pontifex ita est infallibilis Fidei regula, ut solus sine ullo Concilio definire possit Fidei articulos, quos æquæ teneantur credere, ac si definisset illos Concilium. Hoc enim directè probant omnia quæ haec tenus attuli: Nam Pontifex (ut ostendi) verus est successor Petri cui Christus totum commisit gregem, cui assistentiam infallibilem est pollicitus: *Tu es Petrus, conserua fratres tuos: Orani pro te: Pasce agnos meos*, ergo Pontifex quando solus est sine Concilio habet infallibilitatem quam habuit ipse Petrus, id est omnitudinem. Deinde id probant allata testimonia, & allata decem capita usus Ecclesia vbi liquet Pontificem in

spiritualibus esse principem & pastorem universalium, potest igitur infallibiliter & absque periculo erroris regere commissos sibi subditos. Denique manifestum est quia quoties incidit dubia Fidei, debet aliqua regula infallibilis illa soluere, sed non possunt cogi semper Concilia, ergo Pontifex infallibiliter potest illa soluere, est igitur infallibilis. Quod etiam demonstrant innumera decreta Fidei per Pontifices condita, demonstrant omnium Doctorum Ecclesiæ interrogata, qui quoties dubium aliquid erat, nihil habebant tutius quam ut oracula consulerent Cathedrae Romane.

Secundò, certum etiam est quod Concilium innatum Pontifici, id est sequens instructionem Pontificis & ab eo confirmatum, est vera & infallibilis tunc est Fidei regula: si enim Pontifex solus tantam habet authoritatem, quanto magis eam etiam habet iunctus Concilio, & totam illi authoritatem suam communiancis.

Difficultas ergo duplex superest eaque celeberrima. Primo utrum sicut Papa sine Concilio infallibilis est authoritatis quoties solus aliquid definit, ita etiam Concilium definiens aliquid sine convocatione, instructione, confirmatione Papæ sit infallibilis authoritatis. Secundò, utrum Concilium habeat auctoritatem aliquam supra ipsum Papam ita ut possit illi iubere, punire, deponere tanquam vere subditum toti Ecclesia congregatae quamvis sit superior singulorum membrorum Ecclesiæ: sicut in multis religionibus generalis praepositus, singulorum religiorum superior est, non autem religionis congregatae.

Ratio autem dubitandi primò est, quia si auctoritas Concilij sine Pontifice nulla est, auctoritas auctem Pontificis sine Concilio est infallibilis frustra omnino coguntur Concilia in Ecclesia, cum ex illis non sit maior auctoritas decretorum, quam si a solo Pontifice ferrentur. Deinde semper aliqua est auctoritas infallibilis in Ecclesia, ergo illa saltem mortuo Pontifice debet esse in Concilio, vel certè tunc illa nullibi est, & nulla est. Deinde tota Ecclesia est infallibilis, sed Concilium generale legitimè congregatum, est ipsa Ecclesia, cum eam repræsentet, ergo est infallibile ante villam etiam Papæ confirmationem. Præterea si verum est nullam esse auctoritatem Concilij sine Papa, vanum est quod Patres Concilij sepiissime loquuntur ut iudices, anathema dicunt ijs qui contraria sententia, sunt enim duntaxat conciliarij Pontificis, neque aliud villum munus habent, nisi proponere Pontifici quid faciendum esse videatur, quibus auditis liberum sit Pontifici approbare illud vel damnare. Denique multa sunt Concilia tū generalia tū provincialia magnæ apud omnes auctoritatis, quæ à nullo Pontifice leguntur confirmata. Imò in alijs multis Concilijs executioni mandantur de cœta, & rei aliqui puniuntur, antequam iudicium expeditetur Pontificis, v.gr. in Concilio Niceno institutum in exilium Arianum cum sex Episcopis: in Ephesino depunitur & ejicitur Nestorius: in Chalcedonensi Dioscorus, &c.

Secundò, Concilium totam repræsentat Ecclesiam, sed Ecclesia tota superior est auctoritatem habens in ipsum Papam, ergo Concilium est supra Papam id est auctoritatem habet in ipsum Papam: Minor ex varijs primis probatur Scripturis, nam Matth. 18. Potest clauis traditur Apostolis Ecclesiam totam repræsentantibus, eo modo ac data illa fuerat Petro Matthei decimo sexto, ergo illi etiam possunt imperare Petro. Imò ibidem remittuntur omnes Christiani ad iudicium Ecclesie: *Si peccaverit in te Frater tuus & cap. dic Ecclesie*. Pontifex autem

Rationes
que pio-
bant Con-
cilium esse
infallibile
sine Papa
suffragio.

Pontifex
videatur
subesse
Concio-
lio
superiori;

auctem vnu est è Christianis quibus Christus loquitur. Deinde rectum Ecclesiae regimen omnino exigit ut Concilium imperare possit Papæ & illum corrigeret, quid enim fieri si Pontifex sit tyrannus & subditos suos opprimat, quid si fiat hæreticus, & sceleratus, debet aliqua esse in terris potestas qua illum coercat, alioqui erit sine ylo remedio Ecclesia Dei si prauum habeat Pontificem.

Ex vnu
Ecclesiæ
videtur
Concilium
imperare
Papæ.

Tertiò, præter rationem illam à priori, certè à posteriori probari videtur efficaciter authoritas Concilij in ipsum Papam, ex ijs quæ facta sunt in Ecclesia omnibus facultis: Nam Marcellinus Papa damnatus & depositus est in Concilio Sinuesano, Liberius in Concilio Sirmiensi, vbi prohibetur regere Ecclesiam nisi adiuncto Felice, quæ sane iurisdictione est Concilij in ipsum Papam. Sed hoc ex gestis Concilij Constantiensis est magis perspicuum ut supra monui, nam tres in eō depositi sunt Pontifices, Gregorius XII. successor Urbani VI. quem Ecclesia legitimum agnoscit Pontificem, Benedictus XIII. & Ioannes XXIII. electus à Concilio Pisano, quorum omnium in locum sufficiens est Martinus V. ergo clara est authoritas Concilij supra Papam. Deinde in eodem etiam Constantiensi Concilio definitur Concilij præminentia supra Papam, Martinus autem confirmauit omnia Concilij decreta in ijs quæ ad Fidem spectant, & illad fuit sine dubio Concilium legitimum, alioqui fuisse inutila electio Martini. Denique in Concilio Basileensi *se/16.* definitur hæc veritas tanquam Fide credenda: quod Concilium à Martino V. indicatum ab Eugenio IV. & Nicolao V. confirmatum est.

Decretum
Constantiense.

Decretum
Basileense.

Concilium
sine Papa
non est in-
fallibile.

Scripturæ.

Concilia.

Pontifices.

Confirmatio
Conciliorum.

Concilia
superius ex-
sunt.

quædam Concilia legitimè conuocata per Pontifices, & præsentibus etiam aliquando legatis Pontificis celebrata, errauerint tamen turpissimè contra Fidem, quod perspicue ostendit nullam esse posse infallibilitatem Concilii sine Papa. Sic enim manifestè patet ex Concilio Arianensi 600. Episcoporum, vbi subscriptum est in fauorem Arij. Deinde in secunda Synodo Ephesina legitimè congregata, præsentibus Legatis Apostolicis, nihil planè desuit ad omnimodam Concilij rationem, nisi approbatio Papæ, & in ea tamen approbatus est Eutychetus error de via in Christo natura. Errarunt etiam Concilia Constantinopolitana sub Leone I. & sub Nicolao I. quod est argumentum ineluctabile aduersus eos, qui extollunt authoritatem Conciliorum supra Papam; ut constabat statim, illa enim Concilia omnes habuerunt conditiones requisitas nisi quod Pontificis authoritas illis desuit, ergo sine illa Concilium non est infallibile. Denique Pontifex ut probauit principes est supremus, & spirituale caput Ecclesiæ ut priori.

Ratio à
priori.

Papa non
subest
Concilio.

Dicendum secundò est, Concilium non esse ylo modo supra Papam electum legitimè, neque habere authoritatem illum iudicandi, deponendi, imperandi; subest enim Concilium Pontifici tanquam legitimo pastori vniuersalis Ecclesiæ. Ita docuerunt communiter in Ecclesia omnes antiquiores Concilio Constantiensi tum Canonizat in cap. significasti de electione, tum Theologi in 4. disputat. 19. vbi agunt de clauibus, & post illud Concilium omnes eriam communius ut ostendunt clarissimè Cardinalis Turrecrēmata lib. 2. summa de Ecclesia cap. 93. & 104. & libro de Pontifice & Concilij authoritate ad oratores basileenses: Caietanus tractatu de eadem Pontifice & Concilij potestate, Iacobarius lib. 10. de Conciliis art. 7. Turrianus lib. tribus de hoc arguimento: Bellarminus lib. 2. de Conciliis cap. 13. & sequent. Pighius, Ferrarensis & alij plurimi apud ipsos.

Doctores
pro con-
traia sen-
tentia.

Contrariam autem sententiam quod Concilium imperet & iudicet Papam docent ex doctoribus Catholicis & defendunt Parisienses Theologi valde nobiles, Gersonem sequuti antesignanum, Almainus, Cameracensis, Culanius, Abulensis, Panormitanus, nam illi propter Concilium Constantiense & Basileense quorum temporibus agitari cœpit vehementius hæc controverbia, assertum supremam authoritatem & infallibilitatem esse primariò, immediatè, principaliter & formaliter in Ecclesia congregata, in quam non habeat Pontifex ullam proflus autoritatem: secundario autem instrumentaliter, & suppletivè id est ex defectu Concilij esse illam in Pontifice, qui proinde subest Concilio ut pars toti, quamvis singulis præst fidelibus ut caput membris, cuius sententia falsitas conuinci clarissimè potest ex ijs quæ haec tenus dicta sunt.

Prima ratio erat, quia Pontifex est successor Petri ergo est superior Concilij, & illi nullo modo subditur: probo consequentiam, ille superior est Concilij qui est fundamentum, caput, & Pastor Ecclesiæ vniuersalis non dispersæ tantum sed etiam congregata, domus pendet à fundamento, corpus capitū subest, & gressu Pastorem non regit, sed se-

Ex sedi-
pturis pro-
batur Pa-
pam supe-
riorē
esse Con-
cilio.

quitur, & obedit: Sed Petrus absolute ac sine restrictione dicitur fundamentum Ecclesiæ vniuersalis, dicit enim Christus: *Super hanc Petram fundabo Ecclesiam meam*, Ecclesia vero congregata est maximè propriè Ecclesia, dicitur caput *Tu es Petrus, & tu conuertis confirma fratres tuos*. Constituitur pastor: *Pasce agnos meos pasce oves meas*, ergo Petrus illorum omnium fundamentum est visible, caput & Pastor, quorum Christus fundamentum est inuisibile, ergo ex Scriptura constat quod Pontifex est superior Concilio.

Ex testimonijs omnium generum.

Secunda ratio erat ex testimonij omnium generum, quæ afferri possunt ad confirmandam voluntatem Christi, voces Conciliorum, Pontificum decretales, Patriarcharum consensu, suffragia Patrum, & Christianorum principum rescripta, quæ omnia regnum spirituale tribuunt Papæ, sed illa eadem tribuunt illi consequenter iurisdictionem in ipsum Concilium, ergo, &c. Imò etiam expresse id afferunt, primò Concilia, nam aperè illa definit primam fidem à nemine iudicari, sicut in causa Marcellini pronunciatum est in Concilio Sinuessoano, & habetur in Canone ultimo Concilij Romani sub Sylvestro: in Chalcedonensi Act. 3. Leo Papa vocatur Pastor & caput Concilij, & in 5. Concilio Romano sub Symmacho approbatum dictum Ennodii: *Quod Deus voluit Petri successores, caelo tanum debere innocentiam*, quod idem habetur in octaua Synodo Act. 7. & tandem expresse definitur in Concilio Lateranensi sub Leone X. Act. 11. Vbi decretum Basiense refellitur & damnatur, est autem sine dubio Lateranense hoc Concilium Oecumenicum, & Canonicum, cuius nulla probabilis afferri potest interpretatione. Denique Decretales Pontificum afferunt quod Sacrosancta Romana fides, iudicandi de omnibus habeat potestatem nec cuiquam licet de illius iudicare iudicio, verba sunt Gelasij Papæ in Epistola ad Episcopos Dardaniae: Idem afferit Leo Magnus epist. 84. ad Anastasium, Gregorius Magnus lib. 9. epist. 39. ad Theotistam, Paschalis significasti extra de electione, & alij plures.

Tertia ratio erat ex vsu Ecclesiæ decem continente capita, in quibus plenissimè Papa præficitur toti Ecclesiæ, ergo & Concilio, quia Pontificis est confirmatio Episcoporum, legum rogatio & dispensatio, pœnarum impositio, &c. Sed specialiter etiam ex ea praxi argumentari licet.

Appellationes à Concilio ad Papam.

Primo ex appellationibus ad Pontificem à Concilio, si enim Episcopi & Patriarchæ à Conciliis depositi appellant ad Papam, certè Concilium non est supra Papam, sed Papæ subest, appellavit autem Athanasius (vt dixi) à Concilio depositus ad Papam Iulium, Flavianus & Theodoreus ad Leonem, Chrysostomus ad Innocentium.

Secundò ex confirmatione, directione, conuocatione Conciliorum per Pontificem, siue quibus nulla fuit vñquam authoritas Conciliorum: Quomodo ergo stare potest quod Pontifex inferior sit Concilio, cui totam das authoritatem, & infallibilitatem?

Infallibilitas Concilij pendet à Pontifice.

Secundò, Rationes quæ probarunt infallibilitatem totam Concilij, in decretis Fidei pendere ab infallibilitate sola ipsius Papæ, certè conuincunt Concilium non esse supra Papam, nam ille supra Concilium est & ab eo est independens à quo pendet tota infallibilitas, & authoritas Concilij ad pronuncianda decreta Fidei, sed à Pontifice deriuari & pendere totam infallibilitatem Concilij, probauit ex Scripturis vbi soli Petro promittitur infallibilitas non Concilio, probauit ex Conciliis, & ex alijs gravissimis testimonij; Denique demonstrauit ex eo quod Concilia saepius errant quando authoritas

Pastoris defuit, ergo clarissimè manet probatum quod supereminet Papa Conciliis, vt Doctor, vt Pastor, vt Caput, vt supremus Index.

Ad primam Respondeo saluberrimam esse in Ecclesia Dei, Conciliorum autoritatem vt loquitur Augustinus Epistol. 118. & valde utiliter illa congregari varias ob causas, præcipua est quia magnum illud est motiuum credibilitatis quo hæretici conuertuntur, & Catholicorum confirmatur Fides, non sunt ergo utilia per se vt regulæ Fidei, sed vt credendi motiva. Mortuo Pontifice non est in Ecclesia, vña infallibilis authoritas ad condenda Fidei decreta, sed ad ea tantum ordinanda quæ pertinent ad electionem Papæ, tunc enim quando vel nullus est, vel quando est dubius Papa vt sapienter contigit in schismate: vel si manifestus esset hæreticus, tunc (inquam) penes Ecclesiam est potestas decernendi ea, quæ sunt necessaria vt eligatur vel vt manifestus sit verus Pontifex, vel etiam vt declaretur depositus ob hæresim: Quoad reliqua omnia, nullam eo tempore infallibilitatem actualē & proximam habet Ecclesia, nec enim est necesse vt perpetua illa sit. Ecclesia est sine dubio infallibilis capiti suo vñta, ab eo separata truncus est & vitam aut infallibilitatem non habet. Vnde Patres Conciliorum quia faciunt vnum cum suo capite, loqui possunt vt Iudices habent enim authoritatem, si ab eo separantur nemo illis tenetur vel credere, vel obedere, quoad ea quæ non spectant ad electionem Pontificis. Authoritas Conciliorum separatim à Pontifice purè humana est, deriuata tamen à diuina quæ in Pontifice tota residet. Verum est aliqua Concilia recipi communiter in Ecclesia, quibus explicita nulla data est approbatio à Pontifice, cuiusmodi est verbi gratia Concilium Araucanicum secundum, sed illa tamen vel ea solū decreuerunt que mandauerat Pontifex per legatos suos, vel certè tacite à Pontifice approbari debuerunt sine cuius oraculo, nullam habere possum auctoritatem.

Ad secundam Respondeo potestatem clavium soli Petro datum esse ordinariam & deriuandam in successores, reliquis Apostolis concessam non esse nisi delegatam vt sapienter dixi, præcipit Christus vt peccantes ad Ecclesiam deferantur suo capiti adherentes, id est ad caput Ecclesiæ primum particularis, qui est Episcopus, deinde ad caput vniuersalis Ecclesiæ, qui est Papa. Iubetur etiam Petrus dicere Ecclesiæ, neque tamen ille tenetur agnoscere aliquod tribunal suo superius, quia iubetur primo illum arguere priuatim, deinde illum vt Ecclesiæ caput punire potest & debet. Dicitur ergo Petro vt homini priuato vt dicat Ecclesiæ, non dicitur vt supremo iudici. Si Pontifex fieret nequam & tyranus expectari à Deo deberet remedium, quamvis tamen non esset illicitum vim vi repellere, si Ecclesiam niteretur destruere.

Ad tertiam Respondeo Pontificem legitimum, nusquam esse iudicatum, neque potuisse iudicari à Concilio: Marcellinum enim recusat iudicare Concilium donec constaret illum esse infidelem, ac proinde extra Ecclesiam. Syrmense Concilium tametsi hæreticum, non damnauit tamen Liberium Papam, sed suasit Felici vt pateretur illum sedere secum. A Concilio Constantiensi merito tres Pontifices depositi fuere, quia illi erant dubij, quo in casu certum est vt dixi, ius Concilium habere in ijs decernendis quæ spectant ad manifestationem Pontificis: Imò cesserunt tunc iure suo Gregorius XII. & Ioannes XXIII. & voluntariè subiecerunt se noua electioni vt redderetur pax Ecclesiæ. Sic ergo intelligi debet Concilij huius decretum de authoritate Concilij super

Vtilitas
Conciliorum.

pra Papam, quando videlicet dubitas est Pontifex tempore Schismatis, tunc enim Concilij est declarare verum Pontificem, non dixit autem Concilium, neque dicere potuit, quod Pontifex ille qui certò admisus est, iudicari possit, vel subiecti Concilio. Imò notant Doctores quod nullius erat authoritatis istud Concilium, tunc quando decretum illud conditum est: coactum enim non erat nisi auctoritate Ioannis XXIII. & ij. soli compen- bant illud qui adhærebant Ioanni: Martinus verò V. ea solum confirmauit huius Concilij decreta in quibus damnati sunt errores Wicelli & Ioannis Hus: Vnde dicit se approbare illa quæ acta in eo erant conciliariter; quia scilicet existimat illud Concilium non fuisse legitimum ante sessionem 14. Concilium Basileense auctoritatem habuit initio, quando à Martino Pontifice conuocatum est. Deinde verò merum fuit conciliabulum, ex paucissimis compo- situm Praelatis, qui rebelles erant Pontifici, cum alij omnes alicuius notæ sponte recessissent: quæ verò aduersus Pontificem erant in eo de cœta, statim reprobata & damnata sunt in Concilio Florentino, posteaque in Lateranensi, & ab omnibus fidelibus spernuntur ut vana: Nicolaus verò V. ea solum approbat Basileensis de cœta quæ spectant ad censuras & beneficia.

§. VI.

Quomodo haec auctoritas conferatur Pontifici, & quomodo in eo illa perseueret.

Hoc erat ultimum punctum ex tribus quæ dicere proposueram de Pontifice, sed illud à Docto-ribus citatis fusissimè traditum paucis luctu hinc attingere.

Ecclesia designat personam Pontificis.

Primo igitur certum est, quod pertinet ad Ecclesiæ designationem personæ illius, quæ præesse debet Ecclesiæ ut caput, ei enim sic designata iurisdictionem & dignitatem solus Deus confert, eo prorsus modo quo princeps secularis designat Episcopum cui solus Pontifex confert dignitatem & potestatem.

Modus eli- gendi Pa- pam varie mutatus.

Modus verò eligendi hanc personam soli, ut patet, commissus Ecclesiæ, varius fuit varijs temporibus, dicitur Petrus Clementem sibi designasse succesorem: Inde fieri coepit electio à Clero Romano, & ab Episcopis ibi tunc praesentibus, expectato tamen interdum populi consensu, & aliquando ipsorum etiam Imperatorum, à quibus interdum ius illud eligendi usurpatum est tyrannice aliquoties autem legitur tale aliquod priuilegium à Pontifice datum esse quibusdam principibus optimè meritis de Ecclesia, quod de Carolo Magno & de Pipino legitur propter eximia in Pontifices beneficia. Demum à temporibus Gregorij V II. deuoluta est ea facultas ad Cardinales, in quibus etiam manet. Apostolica verò sedis est modum illum, & circumstantias prescribere: sed non videtur tamen quod possit ordinari Pontifex succesorem sibi designare, qui non eligitur nisi eo mortuo, vel legitimè deposito.

Depositio Pontificis à solo Deo fieri potest

Secundò certum est, quod depônere Pontificem nullus planè valet extra casum hæresis notoria, vel amentia perpetua. Si sit notiorius hæreticus Ecclesia non illum deponit: sed tantum post latam ab Ecclesia sententiam quæ declaratur hæreticus, solus illum deponit Deus, quæ sententia Ecclesiæ cum non sit nisi purè declaratoria indignitatis non requirit ut Ecclesia iurisdictionem habeat in ipsum Papam. Hæc porro declaratio per se loquendo ad Car-

dinales non spectat, sed ad solum Concilium genera- le: reliqua dabunt authores citati.

Reliquum etiam erat ut dicerem quomodo Scriptura, traditio, Concilia, & communis doctorum sententia sint Fidei regulæ, quas Pontifex consulere debet in ijs definendis, quæ habent controversiam: verum hæc alterius videtur esse instituti, & suppositis ijs quæ dixi, vix video posse superesse difficultatem. Videndi de illis sunt Doctores qui hæreticorum impugnant errores ex professo.

Reliquæ
Fidei regu-
lae.

QVÆSTIO III.

De Actu Interno Fidei diuina.

S. Thom. Quæst. 2.

Ab obiecto utroque transeo ad actum, quo circa obiectum illud exercemur, firmiter & absque villa formidine assentiendo rei à Deo reuelata, propter auctoritatem primæ veritatis reuelantis. De hoc autem assensu intellectus nostri obfrequentis Deo reuelanti, & captiuantis se ipsum ad credenda quæ non videt quatuor sunt necessaria, primò utrum actus ille sit discursus: secundò utrum sit supernaturalis, tertio utrum sit certus, quartò utrum sit necessarius & meritorius.

SECTIO I.

Utrum actus Fidei sit discursus.

Certum est primò, discursum appellari progressum illum mentis, in quo ex uno noto colligimus aliquid ignotum, aliquando enim veritatē vnam cognoscimus per iudicium simplex vel etiam per solam simplicem apprehensionem, aliquando autem deneminus in eius cognitionem, ex prævia rei alicuius alterius cognitione, qui est quidam mentis cursus, & verus discursus, ad quem necessaria est quedam actuum pluralitas, vel realis si discursus, sit formalis, vel virtuale solū sit virtualis, tunc autem dicitur discursus formalis quoties per plures actus distinctos realiter, unum interfertur ex alio, ut si dixeris quod Deus reuelat est verum, Deus dixit se esse trinum, ergo Deus est verè trinus. Discursus virtualis est in quo per actum unum omnino simplicem, unum colligimus ex alio, ut si dicas verè trinus est Deus, quia prima veritas hoc dixit: in hoc enim actu reuelatio primæ veritatis, est id ex quo affirmatur Trinitas personarum, tanquam obiectum materiale in recto, & directe cognitum, aliud enim est cognoscere unum ex alio per discursum virtualem, aliud cognoscere unum in alio per simplicem intuitum, id enim quod cognoscitur ex alio, est obiectum materiale primarium quia directe & in recto cognoscitur, quod autem cognoscitur in alio est obiectum duntaxat indirectum & secundarium, ut quando creature videntur formiter in Verbo.

Cerrum est secundò, quod hæc verbi gratia propositio Christus immortalem habet animam deduci potest ex præmissis duplicitis generis, primò ita ut vna præmissarum sit infallibilitas primæ veritatis reuelantis, altera sit eius reuelatio, quod prima veritas reuelat est verum, prima veritas reuelat animam esse immortalem, ergo verum est. Secundò ita ut præmissæ non sint ipsa reuelatio, sed duæ propositiones reuelatæ, omnis homo animam habet immor-

Duplicis
genus præ-
missarum.